

Özel Öğretim Yöntemlerinde Kuramdan Uygulamaya

(Pedagojik Formasyon Öğrencilerine
(Sözel & Sayısal) Yönelik)

Prof. Dr. Abdullah AYDIN

Prof. Dr. Abdullah AYDIN

**ÖZEL ÖĞRETİM YÖNTEMLERİNDE KURAMDAN UYGULAMAYA
(Pedagogik Formasyon Öğrencilerine (Sözel & Sayısal) Yönelik)**

ISBN 978-625-8844-01-6

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarına aittir.

© 2026, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayınevidir**. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 2000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

I. Baskı: Ağustos 2026, Ankara

Yayın-Proje: Selcan Özgürel
Dizgi-Grafik Tasarım: Beyza Nur Erdoğan
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Sayfa Basım Sanayi Ticaret Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sit. 1514. Cad. No: 23-25
Yenimahalle/ANKARA

Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 77079

İletişim

Pegem Akademi: Shira Ticaret Merkezi
Macun Mahallesi 204 Cad. No: 141/33, Yenimahalle/Ankara
Yayınevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: yayinevi@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

Bu kitap,

Alman filozof, yazar ve eęitmen Arthur Schopenhauer deyiřiyle:

*“Deha, kendisinin hiç kimseden öęrenmedięi şeyi,
insanlığın ondan öğrendiği insandır.”*

*Bu eser, işaret edilen ‘insanı’ yetiřtirenlere
ithaf olunur.*

Prof. Dr. Abdullah AYDIN

Abdullah Aydın, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi'nde Profesörüdür. 1995 yılında Uludağ Üniversitesi'nden Analitik Kimya alanında yüksek lisans derecesi aldı. 2004 yılında Gazi Üniversitesi'nden kimya eğitimi alanında doktora derecesi aldı. 187 uluslararası derginin (disiplinler ve disiplinlerarası) editör ekibinin üyesidir. 11 mükemmellik ödülü vardır [Hakemlik'te Mükemmellik]. 1 olağanüstü katkı ödülü vardır [Hakemlik'te Olağanüstü Katkı (Journal of Cleaner Production – ELSEVIER)]. Komite üyeliklerine sahiptir (SciTech Nanosciences 2019 ve Nanotech-2021). Ulusal [Ahi Evran Üniversitesi, "Akademik Performans Ödülü" (2011) / TÜBİTAK, "Yayın Ödülü" (2011) ve uluslararası [VDGOOD Teknoloji, "Yaşam Boyu Başarı Ödülü" (6 Eylül 2020)] - ödülleri-ne sahiptir. Bilimsel üyelikleri vardır [Avrupa Bilim Eğitimi Araştırma Derneği (ESERA), Uluslararası Kalkınma ve Sürdürülebilirlik Dergisi (IJDS), Asya Bilim Editörleri Konseyi (ACSE) Danışma Kurulu, Türk Kimya Derneği, VDGGOOD Teknoloji]. Ayrıca Yazar, World Research Council, American Chamber of Research, Times of Research ve United Medical Council tarafından akredite olan, Hindistan Hükümeti Kurumsal İşler Bakanlığı (Ministry of Corporate Affairs -MCA) tarafından onaylanan ve tescil edilen Scientific Laurels tarafından "Distinguished Researcher Award" Seçkin Araştırmacı Ödülü ne layık görüldü (12 Haziran, 2025). Araştırmalarının odağı disiplinler ile disiplinlerarası konulardır. Bu kapsamlarda yazarın; İçimizdeki Bilginin Nitelikleri (2015 basım yılı), editörlüğünü yaptığı 'Endüstriyel Kimya' (2024 basım yılı) ve Bilim Feksefesi (2025 basım yılı) kitapları vardır. Ayrıca yazarın, işaret edilen kapsamlarda; ulusal ve uluslararası yayınları ve bildirileri de vardır

ÖN SÖZ

Alman doğa bilimci Johann Wolfgang von Goethe'ye göre,

“İnsanın bir şeyi öğrenebilmesi için her şeyden önce o şeyi sevmesi gerekir.”

İşaret edilen ‘şey’ yani ‘öğrenilmesi gereken şey’, Küresel köyde, ‘zaman nehrinde yaşamak sofrasına konulmuştur’. Bu sofrada, ‘zihinsel açlıklar giderilmeye çalışılmaktadır!..’ Adı geçen ‘açlık(lar)’; ifade edilen ‘köyde’, ‘kaç tane zihin varsa; o kadar zihinsel açlık çeşidi vardır demektir!..’ Bu ‘açlık çeşitleri’ ‘aynı yöntemle’ giderilemez!.. Bunların giderilmesi için ‘Özel Öğretim Yöntemlerinin’ işe koşulması gerekmektedir. Bu ‘işe koşulma’ kapsamında; adı geçen ‘Yöntemler’ dersi:

- Öğrenme İle İlgili Temel Konu ve Kavramlar
- Öğretim İle İlgili Temel Konu ve Kavramlar
- Öğrenme Kuramları ve Bazı Özellikleri
- Öğrenme - Öğretme Kuramları İle İlgili Temel Konu ve Kavramlar
- Öğretim Yaklaşımları
- Gerçek Öğretim Metotları İle İlgili Konu ve Kavramlar
- Özel Öğretim Yöntemleri İle İlgili Temel Kavramlar ve bu Kavramlar Arasındaki İlişki
- Özel Öğretim Yöntemleri Dersi Kapsamında; Kazanıma [Öğrenme Çıktısına] Yönelik Ders Planı Hazırlama (Sözel & Sayısal)

bölümlerinden oluşmaktadır.

İşaret edilen bölümler kapsamında; Pedagojik Formasyon öğrencilerinin (sözel & Sayısal) - ihtiyaçlarının karşılanması amaçlanmıştır. Bu ihtiyaçlar ise konuya, öğrenene ve topluma yönelik ihtiyaçlar - şeklindedir. Bunlardan; ‘konuya’ yönelik ihtiyaç; konuya yönelik kazanımların(öğrenme çıktılarının), kazanımın bilişsel seviyesine uygun öğretim stratejisi - yöntem ve tekniği ile sunulmasıdır. Yani kazanımın buzun erimesinde olduğu gibi kayıp oluşturulmadan kazandırılmasıdır. ‘Öğrenenin ihtiyacının karşılanması’, kazanımın onların öğrenme hızlarına uygun olarak sunulmasıdır. ‘Toplumsal ihtiyacının karşılanması’ ise işaret edilen sunuyu edinenin, toplumun albeni marketine konulmasıdır. Bu eser, işaret edilen ihtiyaçlar göz önünde bulundurularak tasarlanmıştır ve kaleme alınmıştır.

Bu ‘tasarım’ kapsamında; adı geçen derse yönelik ‘açlıklar’, ‘öğrenenlerin’ ‘öğrenme hızlarında’ giderilmeye çabalanmaktadır!.. Bu ‘çaba’; bu eserde, bu alanın Akademik Piramitleri ve onların seçkin öğrencilerinin albenisine sunulmuştur!.. Bu sunu kapsamında; adı geçen ‘el yazmasına’ yönelik, adı geçen Piramitler ve onların işaret edilen öğrencilerinden dönütler beklenilmekte!.. ve beklenilmeye devam edilecektir!..

İÇİNDEKİLER

Prof. Dr. Abdullah AYDIN.....	iv
Ön Söz.....	v

1. BÖLÜM

ÖĞRENME İLE İLGİLİ TEMEL KONU VE KAVRAMLAR

Giriş.....	1
Öğrenme ve Pratik.....	2
Atasözü.....	4
Akıl	5
Öğrenme ve Teorik.....	5
Eğitim	6
Gerçek	7
Öğretim.....	7
Düşünmek	8
Akıl ve Akıl Eğitimi.....	8
Araştırma ve Tartışma Soruları	12

2. BÖLÜM

ÖĞRETİM İLE İLGİLİ TEMEL KONU VE KAVRAMLAR

Öğretim.....	14
Öğretmenin Rolü.....	14
Daimicilik Eğitim Felsefesine Göre Öğretmenin Rolü.....	16
Esasicilik Eğitim Felsefesine Göre Öğretmenin Rolü	16
İlerlemecilik Eğitim Felsefesine Göre Öğretmenin Rolü	16
Varoluşçu Eğitim Akımı Eğitim Felsefesine Göre Öğretmenin Rolü.....	17
Öğretim ve Pratik	17
Öğretim ve Teorik	18
Araştırma ve Tartışma Soruları	19

3. BÖLÜM

ÖĞRENME KURAMLARI VE BAZI ÖZELLİKLERİ

Eklektik Öğrenme Kuramı	21
Öğrenme Kuramlarının Eğitime Yansımaları.....	21
Thorndike'in Anlayışının Benimsendiği Bir Eğitim Süreci.....	21
Skinner'in Benimsendiği Bir Eğitim Süreci	21
Hull'un Anlayışının Benimsendiği Bir Eğitim Süreci.....	22
Pavlov'un Klasik Koşullanması Üzerinden Sınıf Ortamındaki Öğrenme-Öğretme Süreçleri	22
Guthrie'nin Yaklaşımı.....	22
Estes'in İstatistiksel Öğrenme Kuramı.....	23
Gestaltçı Yaklaşımında Öğrenme.....	23
Piaget'in Eğitim Anlayışı	23
Tolman'ın Öğrenme Yaklaşımı.....	23
Bandura'nın Eğitim Anlayışı.....	24
Hebb'in Eğitim Anlayışı.....	24
Araştırma ve Tartışma Soruları	25

4. BÖLÜM

ÖĞRENME - ÖĞRETME KURAMLARI İLE İLGİLİ TEMEL KONU VE KAVRAMLAR

Öğrenme - Öğretme Kuramları.....	26
Öğrenme Kuramları.....	26
Öğrenme Kuramının Temel Nitelikleri	27
Öğretme Kuramları.....	30
Öğrenme - Öğretme Kuramı Bilgisi Kapsamında Etken Bir Eğitim.....	30
Araştırma ve Tartışma Soruları	31

5. BÖLÜM

ÖĞRETİM YAKLAŞIMLARI

Öğrenme ve Parmak İzi.....	33
Davranışçı Yaklaşım.....	33
Bilişsel Yaklaşım.....	35
Yapılandırıcı Yaklaşım	36
Yapılandırıcı Yaklaşım ve Bilgi.....	38

Yapılandırıcı Yaklaşım ve Program	38
Yapılandırıcı Yaklaşım ve Öğretim	38
Yapılandırıcı Yaklaşım ve Öğretmen	38
Yapılandırıcı Yaklaşım ve Öğrenci	39
Yapılandırıcı Yaklaşım ve Öğrenme Başarısı	39
Yapılandırıcı Yaklaşım ve Öğrenme Süreci	39
Yapılandırıcı Yaklaşım ve Öğrenme Ortamları	39
Yapılandırıcı Yaklaşım ve Öğrencinin Rolü	39
Sosyal Yapılandırmacılık	39
Öğretim Yaklaşımlarının Karşılaştırılması	40
Araştırma ve Tartışma Soruları	41

6. BÖLÜM

GERÇEK ÖĞRETİM METOTLARI İLE İLGİLİ KONU VE KAVRAMLAR

Gerçek Öğretim Metotları	42
Herhangi Bir Öğretim Metodunun Başlıca Niteliği	43
Öğretim Materyalleri	43
Kavram Öğrenimi	43
Anlam	44
Araştırma ve Tartışma Soruları	45

7. BÖLÜM

ÖZEL ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR VE BU KAVRAMLAR ARASINDAKİ İLİŞKİ

Kendi Hızı Oranında Öğrenme	50
Yetenekli Öğretmen	50
Hedef, Öğrenen, Yaklaşım, Strateji, Yöntem ve Teknik ilişkisi	51
Hedef	51
Öğrenen	51
Yaklaşım	51
Strateji	51
Yöntem	52
Teknik	52
Hedef (Bilişsel Alan)	53

Örnek Ders Sunumu	54
Bilişsel Alan Düzeyinin [Bilgi] Seviyesi Sunumunda Kullanılan Unsurlar (Strateji -Yöntem - Teknik)	54
Sunuş Yoluyla Öğretim Stratejisi	55
Anlamli Öğrenme ve Ezbere Dayalı Öğrenme	55
Sunuş Yoluyla Öğretim Stratejisinin Temel Özellikleri	55
Sunuş Yoluyla Öğretim Stratejisinin Üstün Yönleri	57
Anlatma Yöntemi.....	58
Araştırma ve Tartışma Soruları	61

8. BÖLÜM

ÖZEL ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ DERSİ KAPSAMINDA; KAZANIMA [ÖĞRENME ÇIKTISINA] YÖNELİK DERS PLANI HAZIRLAMA (SÖZEL & SAYISAL)

Kazanım [Öğrenme Çıktısı].....	63
Örnek Kazanım ve Bilişsel Alan Düzeyi	63
Özel Öğretim Yöntemleri Kapsamında Ders Planı	64
Strateji	64
Yöntem	65
Teknik	66
Orijinal Bloom Taksonomisine Göre Bilişsel Alan Düzeyleri ve Bu Düzeylere Yönelik Örnekler	67
Orijinal Bloom Taksonomisinin Bilişsel Alan Düzeyine Uygun Örnekler	67
Araştırma ve Tartışma Soruları	70

Kaynaklar	71
------------------------	-----------

1. BÖLÜM

ÖĞRENME İLE İLGİLİ TEMEL KONU VE KAVRAMLAR

Öğrenme Amaçları

Bu bölüm sonunda;

- öğrenme ve pratik kavramını bilecek,
- atasözü kavramını tanıyacak,
- akıl kavramını öğrenecek,
- öğrenme ve teorik kavramını tanıyacak,
- eğitim kavramını öğrenecek,
- gerçek kavramını bilecek,
- öğretim kavramını tanıyacak,
- düşünmek kavramını öğrenecek,
- akıl eğitimi kavramını öğrenebileceksiniz.

Giriş

Öğrenme ağacı, iki unsurdan oluşmaktadır. Bunlardan birincisi teorik, diğeri pratiktir.

